

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 17. septembrī
(OR. en)

11821/21

RECH 399
COMPET 631

PIEZĪME

Sūtītājs: prezidentvalsts

Saņēmējs: Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome

Temats: *Gatavošanās Konkurētspējas padomes 2021. gada 28. septembra sanāksmei*

Eiropas Pētniecības telpas pārvaldība un īstenošana
viedokļu apmaiņa

Gatavojoties viedokļu apmaiņai Konkurētspējas padomē 2021. gada 28. septembrī, pielikumā ir pievienota prezidentvalsts piezīme "Eiropas Pētniecības telpas pārvaldība un īstenošana".

Eiropas Pētniecības telpas pārvaldība un īstenošana

valsts līmenī

1. Jauna Eiropas Pētniecības telpa (EPT)

Padome 2020. gada decembrī definēja *"jauno EPT kā uz pētniekiem orientētu, vērtībās balstītu, izcilības un ietekmes virzītu telpu, kurā tiek atbalstīti un var brīvi cirkulēt pētnieki, zināšanas un tehnoloģijas. Šai jaunajai EPT būtu jābalstās uz kopīgu atbildību, ieinteresēto personu un iedzīvotāju līdzdalību, uz Eiropas pētniecības un inovācijas ekosistēmu daudzveidību un stiprajām pusēm, spēju reaģēt uz viedu virzieniskumu, un tajā būtiskai nozīmei jo īpaši ir jābūt fundamentālajiem pētījumiem, lai nodrošinātu pētniecības un inovācijas ekosistēmu izcilību, pievilcību un konkurences priekšrocības."*

Pētniecības un inovācijas (R&I) loma mūsu sabiedrības ilgtspējas un noturības nodrošināšanā ir piedzīvojusi ievērojami lielāku politisko atzīšanu Covid-19 pandēmijas laikā un digitālās un zaļās pārkārtošanās īstenošanā. Jaunajai EPT šis atjaunotais politiskais kapitāls būtu jāizmanto un:

- vajadzētu būt politiskajam satvaram R&I iekļaušanai attiecīgos nozaru politikas virzienos – gan to izstrādē, gan īstenošanā,
- vajadzētu būt pastiprināti vērstai uz konkrētu darbību īstenošanu un R&I risinājumiem,
- būtu jāpalielina politiskās saistības un
- jāsavieno esošie finansēšanas instrumenti kopīgu politikas programmas mērķu sasniegšanai.

Attiecīgi tiek pārveidota EPT pārvaldības struktūra, lai radītu iespējas:

1. Padomei pildīt savus pienākumus attiecībā uz politikas izstrādi un stratēģisko vadību;

2. Eiropas Komisijai izmantot savus resursus nepieciešamo EPT iniciatīvu kopizstrādē un to īstenošanas atbalstīšanā un uzraudzībā;
3. dalībvalstīm kopīgi izstrādāt un īstenot EPT iniciatīvas un pieskaņot savas valsts darbības, investīcijas un reformas centienos sasniegt kopīgus mērķus un
4. ieinteresētajām personām būt sistemātiskāk iesaistītām jau politikas cikla sākumā un visā politikas ciklā.

Prioritātes ir funkcionalitāte un efektivitāte, un tādēļ galvenā uzmanība jāpievērš iesaistīto dalībnieku atbildības veidošanai un saistībām. EPT pārvaldībā būtu jāievēro Līgumā noteiktās funkcijas un procesi, proti, ka **Padome** darbojas kā lēmumu pieņemšanas, prioritāšu noteikšanas un politikas vadības struktūra, ņemot vērā **Eiropas Komisijas** sagatavotos priekšlikumus un analīzi. Lai procesu stiprinātu, šīs iniciatīvas un ziņojumi būtu kopīgi jāizstrādā **dalībvalstīm** un Komisijai jaunā **EPT foruma** ietvaros, sistemātiskāk iesaistot EPT ieinteresētās personas. EPT forumam būtu ne tikai jāveicina kopizstrāde, bet arī jāuzrauga virzība uz kopīgo mērķu sasniegšanu. Turklāt struktūrai, kuras locekļi ir ģenerāldirektori (Eiropas Pētniecības telpas un inovācijas jautājumu komiteja – **ERAC**), būtu jāpilda stratēģiskā padomdevēja funkcija gan Padomei, gan Komisijai visā EPT izstrādes, īstenošanas un izvērtēšanas laikā, vienlaikus sniedzot konsultācijas par citiem svarīgiem tematiem.

Lai stiprinātu EPT mērķu sasniegšanu Eiropas un valstu līmenī, tiks izveidota jauna **uzraudzības sistēma**. Konkrēti, tai būtu jāietver:

- **EPT politikas tiešsaistes platforma**, kas sastāv no informācijas par 1) ES un valsts/ reģionālā līmeņa darbībām, ar ko īsteno trīs gadu EPT politikas programmas prioritātes, un par 2) investīcijām, reformām un darbībām šajos līmeņos, ar kurām atbalsta visus EPT principus un prioritārās jomas;

- **EPT rezultātu apkopojums** nolūkā sekot līdzi progresam visos līmeņos, izmantojot rādītājus un kvalitatīvas analīzes;
- divpusēji un daudzpusēji **politikas dialogi starp dalībvalstīm un Eiropas Komisiju** nolūkā atbalstīt EPT īstenošanu.

2. Ietekme uz valstu pārvaldes iestādēm

ES un dalībvalstīm pētniecības jomā ir dalītā kompetence, un EPT pamatā ir pieņēmums, ka saskaņotāka un vienotāka rīcība maksimāli palielina ieguvumus visā Eiropas kopainā.

Atjaunotās EPT pārvaldības un uzraudzības īstenošana valstu līmenī cita starpā nozīmētu:

- starpnozaru koordināciju un apspriešanos ar valstu ieinteresētajām personām, kad Padome izskata ar EPT saistītas iniciatīvas;
- brīvprātīgu iesaistīšanos EPT forumā vai tā apakšgrupās ar mērķi izstrādāt un īstenot atlasītas EPT darbības;
- dalīšanos informācijā par valstu politiku, ceļvežiem, programmām, darbībām, reformām un investīcijām, kas saistītas ar EPT, izmantojot EPT politikas tiešsaistes platformu;
- iesaistīšanos politiskajā dialogā ar Komisiju, pamatojoties uz tās pārskatu par EPT plāniem un īstenošanu valstu līmenī.

3. Apspriežamie jautājumi

1. Vai ierosinātā pārvaldība nodrošinās dalībvalstu pietiekamu politisko atbildību un saistības? Kā to varētu vēl vairāk stiprināt, jo īpaši augstā politiskā līmenī? Kāda loma šajā sakarā ir ministru konferencēm un valstu EPT rīcības plāniem vai ceļvežiem?
 2. Kā un cik bieži jūs sadarbojaties vai plānojat sadarboties ar ieinteresēto personu organizācijām jūsu valsts līmenī(-ņos) un kā sistemātiskāk iesaistīt ieinteresētās personas ES līmenī?
 3. Kā turpmākajā EPT pārvaldībā būtu jāiesaista trešās valstis, un vai šajā ziņā būtu jānošķir valstis, kas ir pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" asociētās valstis, un citas partnervalstis?
-